

موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبرزی جمهوری اسلامی ایران

قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبرزی جمهوری اسلامی ایران /

ماده ۱ - منابع آبرزی آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران ثروت ملی کشور بوده، حفظ و حراست آن از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. مدیریت حفاظت و بهره‌برداری این منابع در جهت تأمین منافع ملی کشور بر اساس این قانون و مقررات اجرایی آن اعمال می‌گردد. /

ماده ۲ - قلمرو اجرایی این قانون و مقررات اجرایی آن، بجز مواردی که در این قانون تصریح شده است کلیه آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران اعم از آب‌های داخلی، مرزی و دریایی می‌باشد. /

ماده ۳ - شرکت سهامی شیلات ایران به منظور افزایش کمی و کیفی تولید محصولات آبرزی، حمایت از اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در بخش‌شیلات و آبریان و مدیریت و توسعه و بهره‌برداری منابع موجود اقدامات زیر را انجام می‌دهد: /

۱ - انجام تحقیقات علمی و کاربردی پیرامون موضوعات مرتبط با آبریان از قبیل: حیات، گونه‌های قابل بهره‌برداری، محیط زیست، میزان منابع، حفاظت و مدیریت ذخایر موجود در آب‌های موضوع ماده ۲ این قانون. /

۲ - انجام تحقیقات و اقدامات لازم پیرامون صید و نحوه بهره‌برداری، تکثیر و پرورش آبریان و عمل‌آوری محصولات آبرزی. /

۳ - انجام اقدامات مربوط به مدیریت صید و اعمال مقررات مربوط به آن، حفاظت منابع، بازسازی ذخایر موجود، بهسازی محیط زیست آبریان و آبرزی‌دار کردن اقتصادی آب‌های موضوع ماده ۲ این قانون. /

۴ - تأسیس، توسعه، نگهداری و مدیریت بنادر میبادی با رعایت وظایف سایر ارگان‌ها. /

۵ - هدایت و نظارت بر کلیه فعالیت‌های میبادی، تکثیر و پرورش آبریان، عمل‌آوری، صادرات و واردات آبریان توسط اشخاص حقیقی و حقوقی. /

۶ - تشویق و حمایت فعالیت‌های صید و میبادی، تولید و پرورش آبریان و منابع تبدیلی آبریان از طریق انجام مطالعات، ارائه آموزش و ترویج و خدمات فنی و مشاوره‌ای. /

تبصره - وظایف و اختیارات شرکت سهامی شیلات ایران در این قانون نافذ و وظایف و اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست نخواهد بود. /

ماده ۴ - صید و فرآورده‌های عمل‌آوری شده بر روی شناورهای میبادی در آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران در حکم تولیدات داخلی محسوب می‌گردد و صدور آن تابع مقررات صادرات و واردات کشور می‌باشد. /

ماده ۵ - ثبت شناور ماهیگیری توسط سازمان بنادر و کشتیرانی منوط به موافقت کتبی شرکت سهامی شیلات ایران می‌باشد. /

ماده ۶ - هیچ شخص حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بدون کسب پروانه معتبر مبادرت به بهره‌برداری آبریان در آب‌های موضوع ماده ۲ این قانون نماید شرایط صدور، تعلیق، ابطال، مدت اعتبار و نحوه تمدید و انتقال کلی یا جزئی و میزان تعرفه پروانه صید بر اساس آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد. /

ماده ۷ - میزان تعرفه مربوط به شناورهای خارجی که وفق ضوابط مقرر در این قانون اقدام به فعالیت‌های میبادی در آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران می‌نمایند به پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی و تصویب هیات وزیران تعیین می‌گردد. /

ماده ۸ - تعاونی‌ها، اتحادیه‌ها و شرکتهای مرتبط با صید و پرورش آبریان با رعایت قوانین و مقررات وزارت تعاون و با موافقت و نظارت شیلات تأسیس می‌شود. /

ماده ۹ - بنادر میبادی تحت سرپرستی و نظارت شیلات اداره خواهد شد. /

تبصره ۱ - ارائه خدمات و اداره تأسیسات بندری حسب مورد می‌تواند به شرکتهای تعاونی یا خصوصی واگذار شود. /

تبصره ۲ - شیلات مجاز است بابت حق ورود، پهلوگیری و توقف شناورها در بنادر میبادی مبالغی را بر اساس تعرفه‌هایی که به تصویب هیات وزیران می‌رسد، دریافت دارد. /

ماده ۱۰ - به منظور حمایت از میبادان ساحلی فعالیت شناورهای صید صنعتی در داخل آب‌های ساحلی جمهوری اسلامی ایران ممنوع می‌باشد. /

ماده ۱۱ - به منظور حمایت از فعالیت‌های صید و میبادی: /

الف - شیلات می‌تواند مالکان شناورهای صید صنعتی ایرانی و خارجی را ملزم به بیمه نمودن شناورهای خود نزد بیمه‌گران ایرانی یا دارای نمایندگی در ایران برای جبران خسارت احتمالی وارده از جانب این شناورها در محدوده آب‌های ساحلی به شناورهای صید ساحلی بنمایند. /

ب - صندوق بیمه محصولات کشاورزی مکلف است نسبت به بیمه نمودن محصولات صید شده و سایر شرکتهای بیمه نسبت به بیمه نمودن ابزار و آلات صید اقدام نمایند. /

ج - شرکت سهامی شیلات ایران هنگام صدور پروانه صید و میبادی برای کلیه شناورها موظف است قبلاً بیمه نامه شناور و ابزار و ادوات را دریافت نماید. /

ماده ۱۲ - حمل و استفاده از ابزار و ادوات میبادی غیر مجاز و همچنین موادی از قبیل مواد منفجره، سمی و یا برقی که باعث ضعف، بیماری و یامرگ آبریان شوند ممنوع می‌باشد. /

ماده ۱۳ - شناورهای صیادی خارجی مجاز به صید در آبهای موضوع ماده (۲) این قانون نمی‌باشند مگر بر اساس شرایط مندرج در موافقت‌نامه‌های منعقد شده مابین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت صاحب پرچم./

صید شناورهای صیادی خارجی برای شرکت‌های ایرانی که با موافقت شیلات و بر اساس مقررات مندرج در این قانون و سایر قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران نسبت به انعقاد قرارداد با صاحبان شناورهای صیادی خارجی اقدام نموده‌اند، مجاز می‌باشد./

ماده ۱۴ - طرح مدیریت ذخایر آب‌های مندرج در ماده (۲) این قانون با هدف شناسایی و معرفی ذخایر قابل بهره‌برداری بر اساس مطالعات و تحقیقات علمی شیلات تهیه می‌گردد. این طرح باید در برگرفته شرایط زمانی، مکانی، مقداری، روشی، گونه‌ای و ابزاری صید آبریان باشد به نحوی که بهره‌برداری پایدار از منابع آبرزی را تضمین نماید./

تبصره - شیلات مکلف است پروانه صید را بر اساس طرح فوق صادر نماید./

ماده ۱۵ - شناورهای صیادی مجاز به فعالیت در آبهای موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند علائم، اسامی، حروف و شماره‌هایی که طبق ضوابط مندرج در مقررات اجرایی این قانون شناسایی و تعیین هویت آن‌ها را ممکن می‌سازد به طول دائم در معرف دید قرار دهند./

ماده ۱۶ - شناورهای صیادی مجاز به فعالیت در آبهای موضوع ماده (۲) این قانون و همچنین شناورهای صیادی ایرانی فعال در خارج از آب‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند داده‌های آمار و اطلاعات مربوط به صید انجام شده را در اوراق چاپی و در مدت زمان معینی که در مقررات اجرایی تعیین می‌شود به شرکت سهامی شیلات ایران انتقال دهند./

ماده ۱۷ - انجام هرگونه فعالیت تکثیر و پرورش آبریان با کسب مجوز از شرکت سهامی شیلات ایران توسط اشخاص حقیقی و حقوقی که دارای شرایط مندرج در این قانون و مقررات اجرایی آن هستند، مجاز می‌باشد./

ماده ۱۸ - چنانچه ایجاد مزارع و تأسیسات تکثیر و پرورش آبریان باعث خسارت به منابع آبرزی شود، صدور مجوز تکثیر و پرورش ممنوع خواهد بود. در صورتی که تأسیسات تکثیر و پرورش در معرض آلودگی یا بیماری‌های مسری باشند، شیلات موظف است دستور اتخاذ تدابیر حفاظتی لازم را صادر نماید./

ماده ۱۹ - اقدامات موضوع ماده (۳) شرکت سهامی شیلات ایران در آب‌های داخلی (پشت سدها یا روخانه‌ها) باید با هماهنگی قبلی وزارت نیرو و منطبق با برنامه‌های استفاده از آب صورت گیرد. آبرزی دار کردن آب‌های مورد استفاده برای شرب یا آب‌هایی که برای مصارف کشاورزی باید طبق برنامه‌تأمین آب در زمان معین رها شده و به مصرف برسد صرفاً پس از هماهنگی و کسب مجوز از وزارت نیرو میسر می‌باشد./

ماده ۲۰ - ضوابط مربوط به ساخت تأسیسات عمل‌آوری و انجام هرگونه فعالیت عمل‌آوری و کنترل و نظارت بر فعالیت‌های این مؤسسات توسط شرکت شیلات تعیین می‌گردد./

ماده ۲۱ - بازرسی و کشف جرایم در اجرای این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن از طریق نیروی انتظامی به عنوان ضابط قضا به انجام می‌شود./

تبصره - حدود اختیارات و شرح وظایف مأمورین نیروی انتظامی در اجرای این قانون با توجه به مقررات نیروی انتظامی تعیین خواهد شد./

ماده ۲۲ -

الف - هر شناور صیادی خارجی که بدون کسب پروانه لازم پیش‌بینی شده در این قانون اقدام به انجام فعالیت صیادی در آب‌های مذکور در ماده ۲ این قانون بنماید، به پرداخت جزای نقدی از دو میلیون ریال تا یکصد میلیون ریال و مصادره محصولات صیادی محکوم می‌گردد. علاوه بر مجازات فوق‌الذکر دادگاه می‌تواند شناور صیادی، آلات و ادوات صید و سایر ابزار موجود در شناور را نیز مصادره نماید./

ب - مرتکبین جرایم ذیل:/

۱ - انجام فعالیت صیادی اشخاص ایرانی بدون کسب پروانه لازم پیش‌بینی شده در این قانون./

۲ - انتقال غیر مجاز محصولات صیادی از شناور به شناورهای غیر مجاز./

۳ - عرضه و انتقال آبریان به منظور تکثیر و پرورش آن‌ها بدون داشتن گواهی بهداشتی./

۴ - فروش آلات و ادوات صیادی غیر مجاز./

۵ - تغییر مسیر، ایجاد موانع فیزیکی و احداث هرگونه تأسیسات غیر مجاز در رودخانه‌هایی که به عنوان مسیر مهاجرت یا تکثیر طبیعی آبریان تعیین شده‌اند./

۶ - ایجاد هرگونه آلودگی یا انتشار بیماری‌های مسری و تخلیه فاضلاب‌های صنعتی و هرگونه مواد آلاینده که باعث خسارت به منابع آبرزی شود./

با حکم محاکم قضائی محکوم به پرداخت جزای نقدی تا سه برابر ارزش محصول (متناسب با نوع تخلف، ظرفیت شناور، میزان و نوع صید) برای موارد ۱ و ۲ و ۳ و یا یک تا پنج میلیون یال برای سایر موارد می‌شود علاوه دادگاه می‌تواند محصولات صیادی و پرورشی و یا حاصل فروش آن‌ها و آلات و ادوات صید و سایر ابزار و مواد بکار رفته در ارتکاب جرائم را مصادره نماید و واحد آلاینده را نیز تا رفع نقص از ادامه کار باز دارد./

در صورت تکرار جرائم مقرر در این بند دادگاه علاوه بر مجازات مقرر، آلات و ادوات صید و سایر ابزار و ادوات بکار رفته در ارتکاب جرائم مذکور را مصادره می‌نماید./

ج - شرکت سهامی شیلات ایران می‌تواند صیادانی را که مرتکب یک یا تمام جرائم زیر شده باشند به دادگاه معرفی نماید. دادگاه نسبت به مراتب و درجات جرم مرتکبین را به پرداخت جزای نقدی از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال و مصادره محصولات صیادی و ابزار و آلات صید محکوم می‌نماید./

۱ - صید در مناطق یا فصول ممنوعه./

۲ - صید گونه‌هایی که صید آن‌ها ممنوع اعلام شده است./

۳ - صید گونه‌هایی که برای آن‌ها اجازه لازم دریافت نشده است./

۴ - فعالیت شناورهای صیادی صنعتی در مناطق صید ساحلی./

۵ - صید با آلات و ادوات و مواد غیر مجاز و یا نگهداری این گونه آلات و ادوات و مواد در شناور بدون کسب مجوز از شیلات./

۶ - حمل و نگهداری محصولات صید شده غیر مجاز در شناور./

۷ - عدم ارسال اطلاعات مربوط به ماده ۱۶ این قانون و یا ارائه اطلاعات غیر واقعی مربوط به صید و فعالیت‌های تکثیر و پرورش انجام شده و به ترتیب مقرر در این قانون و مقررات اجرایی آن./

۸ - عدم رعایت مقررات مربوط به در معرض دید قرار دادن علائم، اسامی، حروف و شماره‌هایی که شناسایی یا تعیین هویت شناور را ممکن می‌سازد./

د - صید، عمل‌آوری، عرضه، فروش، حمل و نقل، نگهداری واردات و صادرات انواع ماهی‌های خاویاری و خاویار بدون اجازه شیلات ممنوع است و مرتکب یا مرتکبین به جزای نقدی تا سه برابر ارزش محصول (متناسب با نوع و میزان صید) و حبس یک تا سه ماه محکوم می‌شوند./

در صورت تکرار جرائم مقرر در این بند دادگاه مرتکب یا مرتکبین را علاوه بر جزای نقدی مقرر به نود و یک روز تا شش ماه حبس تعزیری محکوم می‌نماید./

ماده ۲۳ - آیین‌نامه‌های اجرای مورد نیاز این قانون ظرف مدت ۳ ماه به پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد./

قانون فوق مشتمل بر بیست و سه ماده و پنج تبصره در جلسه روز سه شنبه چهاردهم شهریور ماه یک هزار و سیمصد و هفتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۴.۰۶.۲۲ به تایید شورای نگهبان رسیده است./

/